

LA SEGONA OMBRA

En aquest món hi han coses que es repeteixen en l'espai d'unes hores com hi ha qui ensopega dues o tres vegades en un mateix jorn i amb una mateixa pedra. Ho dic perquè no fa gaire vaig contar el que d'en Peman, acadèmic, em va dir l'ombra d'Eldethyr, respecte a la fundació de Gades. Jo creia que les visites de les ombres s'esqueien solament de Cap d'Any a Nadal i en casos ben excepcionals, però... ca barret!

Fa pocs dies vaig llegir a «La Vanguardia» de Barcelona, un reportatge de Del Arco referent a Frederic Garcia Sanchiz, un altre acadèmic, qui, literàriament no té més mèrits que els de ésser «xerraire» que es la traducció catalana del mot castellà «Charlista». El que en Garcia hagi escrit en novel·les, teatre etc. és cosa ben migrada. És acadèmic per ser «xerraire». S'ha fet un nom per les seves xerradurries. Si ha de parlar, per exemple, de la torre de Babel, llegeix en l'Antic Testament el que porta sobre aquest fet, després parla amb alguns manobres, per a que l'informin de com es fan les torres, i quan es presenta davant de l'auditori que paga la seva entrada com si anés al cine, en Garcia sab més de torres que aquell pisà que en feu una de torta, però tant ben feta que després de molts cents d'anys destar si cau o no cau, encara segueix inclinada com el dia que la feren.

I al posar de banda el reportatge i caricatura d'en Garcia Sanchiz em vaig adonar haver-la posada al costat de la pàgina central del diari de Madrid «Arriba» de l'any passat, plena a vessar de fotos d'un tercer acadèmic, Camilo. J. Cela, publicades el mateix dia que aquest senyor entrava a ésser membre de l'Academia de la Llengua Castellana. Tercer acadèmic que m'ensopegava... És a dir tercer còdol en poc temps.

Tot això era a la nit, després de sopar. Feia una nit clara, gens freda, els estels lluien i el cel em recordava aquell mar de quan de menut pujava al Fortim i veia espargits per l'ample horitzó oscur els llaguts anant a sardinals amb les llums enceses. Però els cèlics llaguts, què cercaven per aquelles altures? Pretenien copçar aquella taca lletosa escampada damunt la celstia que l'anomenem «camí de Sant Jaume»?

De prompte vaig notar que aquella taca s'anava quallant, fent-se espesa, sòlida i apropant-se... Quan menys ho pensava la tenia al meu davant... Era la pitrera blanca d'una camisa envoltada per el marc negre de roba pulcre d'una levita dintre de la qual hi havia una persona. El vaig veure tan clar com us veig a vosaltres.

Era un cavaller, una persona que duia molt de cabell amuntegat dalt del front en forma de tupé. Patilles a mitja galta i sofa el llavi inferior un elegant masclet. La testa li eixia magnífica de dins d'un coll amplíssim y portava una vasta corbata de plastró de seda. En resum era un personatge de la meitat del segle passat. Però també era una ombra, com aquella d'Eldethyr. De moment no vaig reconèixer-la. Després el vaig sospitar... Serà en... Aleshores ell em somrigué i em parlà:

—Si, noi. Ho sóc. Veig que m'has reconegut. En vida jo pertanyia a la docta Academia de la Llengua Castellana. Docta, culta i més a més, seriosa. Sobretot seriosa. Ensr euniem homes ja entrats en anys perquè la cultura, la sapiència, costa d'arreglar. Euríates, un filòsof grec, deia que s'arreglaven tant lentament com ens creixen les ungles o els cabells...

Es pot dir que a l'Academia només entraven els que tenien els cabells blancs i portaven ulleres a força de perdre la vista cercant cultura. Cadascú de nosaltres era un pou de sapiència. Per a entrar a l'Academia, en aqueixa mena d'agora, ens triaven, ens sospesaven i ens jutjaven, el mateix que es tria, sospesa i jutja el guarà que haurà de procrear cavalls perfectes o el boc que engendrarà bones cabres lleteres.

El nostre jutjement era exacte, just, i es podia acceptar sense por d'engany. Quan algú de nosaltres es moria i la seva poltrona quedava buida, buida es quedava fins que trobàvem un altre pou de sapiència i moltes vegades passaven llargs anys sense donar amb el substitut digne... Sobre tot digne... Dèiem que si haviem de posar-li un pedaç a una peça de seda o de vellut no anàvem a posar-li d'un troç de sac de cànem... I sobre tot elegíem a gent seriosa... I vinc a

dir-te això perquè els centenars d'acadèmics que ara ens reunim en el Més Enllà, vetllem perquè els acadèmics que viuen i treballen siguin seriosos com deu ésser-ho tot aquell que vulgui ocupar una poltrona acadèmica... I aquest acadèmic que es diu, Camilo Jose Cela ens sembla a tots els companys que ha passat de la ratlla, El mateix dia que entrava a l'Academia, la més docta, més prevada, mes seria de totes les Corporacions d'Hispania, «Arriba» publicà aquestes fotos indignes d'un acadèmic, empeltat d'home seriós.

Fixa't en aquesta foto... Açi el tens desnú de cintura en amunt ensabonant-se la pitrera pilosa. Aquí, ajegut dins del llit, Aquí, amb la camisa fora dels pantalons posant-se un botó del punys... En aquesta ficant nos els peus, enormes, com qui diu, sota el nas. Al menys al veure'l ensabonant-se el pit borrellós suposem que també s'haurà rentat els peus...

Això es la serietat d'un acadèmic en el jorn, precisament, del seu ingrés a l'Academia? Pots tu figurar-te fent totes aquestes pallassades acadèmiques al Duc de Rivas, a Pereda, a Galdós, i a l'arxipulcre Echegaray...? Aquest està que bufa. Diu que qualsevol dia quan en Camilo dormi li afeitarà les barbes i li estirarà els peus.

—Vols que li digui?— vaig fer jo.

—No cal. El mal ja està fet. Ara tenim por els tres cents setanta vuit acadèmics que ens reunim en el Més Enllà que cualsevol dia aparegui en un diari fent rodar un cercol amb cascabels entorn de la cintura,— el joc de moda — amb els bràssos en alt i les mans al clatell com les ballerines mores.

—I no us va fer gràcia?

—Gràcia? Gens. Mes aviat ens va fer por que no ens hagués posat en ridícul, ensenyant a tothom que ell es un home que el dia d'entrar a l'Academia es va rentar tot el cos, perquè, com nosaltres no ho varem mostrar al públic ara la gent es creurà que nosaltres erem uns acadèmics brutots... ¡Brut en Pereda Brut el Duc de Rivas que eren la netedad personificada!

I l'ombra es posava las mans al cap escandalitzada... El riure em feu tancar els ulls. Quan de nou vaig tornar a obrir-los al davant meu no hi havia cap ombra, només el cel clar, seré on els estels hi lluien el mateix que quan desde dalt del Fortim en nits serenes jo veia l'horitzó plé de llaguts anant a sardinals amb les llums enceses.

Fortim

AVISO

A cuantos deseen anunciar en nuestro número extraordinario de Primavera les rogamos lo comuniquen a esta Redacción antes del próximo 1.º de Abril.